

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc T-677/20

**Ryanair DAC a Laudamotion GmbH
proti
Evropské komisi**

rozsudek Tribunálu (desátého rozšířeného senátu) ze dne 14. července 2021

„Státní podpory – Rakouský trh letecké dopravy – Podpora poskytnutá Rakouskem letecké společnosti v rámci pandemie COVID-19 – Podřízená půjčka ve prospěch společnosti Austrian Airlines AG – Rozhodnutí nevznášet námitky – Podpora dříve poskytnutá mateřské společnosti příjemce – Podpora určená k nápravě škod způsobených mimořádnou událostí – Svoboda usazování – Volný pohyb služeb – Rovné zacházení – Povinnost uvést odůvodnění“

1. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Odchytky – Podpory slučitelné s vnitřním trhem – Podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi – Podřízená půjčka konvertibilní na dotaci poskytnutá letecké společnosti s cílem nahradit její škody v rámci pandemie COVID-19 – Posouzení z hlediska čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU – Zohlednění všech opatření podpory poskytnutých společností náležejícím do stejné skupiny jako příjemce a vzájemného vztahu mezi nimi [Článek 107 odst. 2 písm. b) SFEU]*

(viz body 29–44)

2. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Odchytky – Podpory slučitelné s vnitřním trhem – Podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi – Podřízená půjčka konvertibilní na dotaci poskytnutá letecké společnosti s cílem nahradit její škody v rámci pandemie COVID-19 – Podpora slučitelná s vnitřním trhem na základě čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU – Posouzení slučitelnosti se zásadou zákazu diskriminace – Kritéria – Cíl podpory – Nezbytnost podpory – Proporcionalita podpory [Článek 18 první pododstavec a čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU]*

(viz body 48–69)

3. *Volný pohyb služeb – Ustanovení Smlouvy – Působnost – Služby v oblasti dopravy ve smyslu čl. 58 odst. 1 SFEU – Služby letecké dopravy – Zvláštní právní režim (Článek 56, čl. 58 odst. 1 a čl. 100 odst. 2 SFEU)*

(viz body 70–72)

4. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Odchytky – Podpory slučitelné s vnitřním trhem – Podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi – Podřízená půjčka konvertibilní na dotaci poskytnutá letecké společnosti s cílem nahradit její škody v rámci pandemie COVID-19 – Posouzení z hlediska čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU – Kritéria – Proporcionalita podpory – Hodnocení škod způsobených pandemií COVID-19 podniků, který je příjemcem podpory [Článek 107 odst. 2 písm. b) SFEU]*

(viz body 82–96)

5. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Odchytky – Podpory slučitelné s vnitřním trhem – Podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi – Podřízená půjčka konvertibilní na dotaci poskytnutá letecké společnosti s cílem nahradit její škody v rámci pandemie COVID-19 – Posouzení z hlediska čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU – Kritéria – Proporcionalita podpory – Výpočet výše podpory – Kumulace podpory určené k odškodnění příjemce v rámci pandemie COVID-19 s dalšími opatřeními, která nepokrývají tytéž způsobilé náklady – Přípustnost [Článek 107 odst. 2 písm. b) a čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU]*

(viz body 102–122)

6. *Žaloba na neplatnost – Fyzické a/nebo právnické osoby – Akty týkající se jich bezprostředně a osobně – Rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje slučitelnost státní podpory s vnitřním trhem bez zahájení formálního vyšetřovacího řízení – Žaloba podaná zúčastněnými stranami ve smyslu čl. 108 odst. 2 SFEU – Identifikace předmětu žaloby – Žaloba na ochranu procesních práv zúčastněných stran – Žalobní důvody, které lze uplatnit – Absence samostatného obsahu takového důvodu v projednávaném případě (Článek 108 odst. 2 a čl. 263 čtvrtý pododstavec SFEU)*

(viz body 125–127)

7. *Podpory poskytované státy – Rozhodnutí Komise nevznést námitky vůči režimu podpory – Povinnost uvést odůvodnění – Dosah – Zohlednění kontextu a všech právních pravidel upravujících danou oblast [Článek 107 odst. 2 písm. b) a článek 296 SFEU]*

(viz body 130–139)

Shrnutí

Tribunál potvrzuje, že podpora poskytnutá Rakouskem společnosti Austrian Airlines za účelem náhrady škod vzniklých v důsledku zrušení letů nebo změny jejich letových časů z důvodu pandemie COVID-19 je slučitelná s vnitřním trhem. Tato podpora, která byla odečtena od dotací poskytnutých v tomtéž kontextu Německem skupině Lufthansa, jejíž

součástí je i společnost Austrian Airlines, nepředstavuje nadměrnou kompenzaci ve prospěch této skupiny.

V červnu 2020 oznámila Rakouská republika Evropské komisi individuální opatření podpory ve prospěch letecké společnosti Austrian Airlines AG (dále jen „AUA“). Cílem oznámené podpory, ve formě podřízené půjčky konvertibilní na dotaci ve výši 150 milionů eur (dále jen „dotčené opatření“), bylo poskytnout společnosti AUA náhradu škody vzniklé zrušením letů nebo změnou letových časů v návaznosti na omezení cestování a jiných opatření proti šíření nákazy v souvislosti s pandemií COVID-19.

Společnost AUA je součástí skupiny Lufthansa, v jejímž čele stojí mateřská společnost Deutsche Lufthansa AG (dále jen „DLH“). Mezi březnem a červnem 2020 již Komise schválila různá opatření podpory ve prospěch podniků skupiny Lufthansa, zejména (1) státní záruku ze strany Spolkové republiky Německo ve výši 80 % na půjčku ve výši 3 miliard eur poskytnutou společností DLH na základě německého režimu podpory zavedeného za účelem podpory podniků všech hospodářských odvětví, které potřebují likviditu pro jejich činnost v Německu (dále jen „německá půjčka“)¹, (2), státní záruku ze strany Rakouské republiky ve výši 90 % na půjčku ve výši 300 milionů eur poskytnutou ve prospěch společnosti AUA konsorciem obchodních bank, která byla udělena na základě rakouského režimu podpory určeného k podpoře hospodářství během aktuální pandemie COVID-19 (dále jen „rakouská půjčka“)², a (3) individuální podporu ve výši 6 miliard eur poskytnutou Spolkovou republikou Německo ve prospěch DLH. Posledně uvedené opatření podpory bylo schváleno rozhodnutím Komise ze dne 25. června 2020 (dále jen „rozhodnutí Lufthansa“)³.

Rozhodnutím ze dne 6. července 2020 měla Komise za to, že dotčené opatření představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, která je nicméně slučitelná s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU⁴ (dále jen „napadené rozhodnutí“). Na základě tohoto posledně uvedeného ustanovení jsou s vnitřním trhem slučitelné podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi.

Letecké společnosti Ryanair a Laudamotion podaly žalobu znějící na zrušení napadeného rozhodnutí, kterou však desátý rozšířený senát Tribunálu zamítl. Ve svém rozsudku Tribunál upřesnil použití čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU na individuální podporu přijatou s cílem reagovat na důsledky pandemie COVID-19, pokud spadá do rámce řady opatření přijatých ve prospěch příjemce podpory a skupiny podniků, jejíž je součástí⁵.

¹ – Schválená rozhodnutím ze dne 22. března 2020, SA.56714 (2020/N)- Německo – Opatření COVID 19.

² – Schválená rozhodnutím ze dne 17. dubna 2020, SA.56981 (2020/N) – Rakousko – Rakouský režim záruk překlenovacích úvěrů na základě dočasného rámce pro státní podpory určené na podporu hospodářství během současné pandemie COVID-19, ve znění rozhodnutí ze dne 9. června 2020 SA.57520 (2020/N) Rakousko – Rakouská protikrizová opatření – COVID-19: Záruky pro velké podniky na základě zákona o záruce z roku 1977 společností Austria Wirtschaftsservice GmbH (aws) – Změny režimu podpory SA.56981 (2020/N).

³ – Rozhodnutí ze dne 25. června 2020, SA.57153 (2020/N) – Německo – COVID-19 – Podpora společnosti Lufthansa.

⁴ – Rozhodnutí C(2020) 4684 final o státní podpoře SA.57539 (2020/N) – Rakousko – COVID-19 – Podpora poskytnutá společnosti Austrian Airlines

⁵ – Je třeba poznamenat, že v rozsudcích ze dne 14. dubna 2021, Ryanair v. Komise (SAS, Dánsko; Covid-19) (T-378/20, EU:T:2021:194), Ryanair v. Komise (SAS, Švédsko; Covid-19) (T-379/20, EU:T:2021:195) a v rozsudku ze dne 9. června 2021, Ryanair v. Komise (Condor; Covid-19) (T-665/20, EU:T:2021:344), Tribunál přezkoumal použití čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU na tři různá opatření individuální podpory přijatá za účelem reagovat na důsledky pandemie COVID-19.

Závěry Tribunálu

Na podporu svých žalob na neplatnost společnosti Ryanair a Laudamotion zejména tvrdily, že Komise nepřezkoumala všechna opatření podpory poskytnutá společností skupiny Lufthansa ani jejich vzájemný vztah.

V tomto ohledu Tribunál nejprve konstatuje, že Komise upřesnila, že dotčené opatření bylo součástí finančního balíčku ve prospěch společnosti AUA v celkové výši 600 milionů eur, který byl tvořen kromě dotčeného opatření i příspěvkem ve výši 150 milionů eur z kapitálu mateřské společnosti DLH (dále jen „kapitálová injekce společnosti DLH“) a rakouskou půjčkou ve výši 300 milionů eur. Komise mimoto připomněla, že v souladu se svým rozhodnutím Lufthansa mohla být podpora ve výši 6 miliard eur poskytnutá Spolkovou republikou Německo ve prospěch společnosti DLH použita touto společností na podporu ostatních společností skupiny Lufthansa, které ke dni 31. prosince 2019 neměly finanční potíže, včetně společnosti AUA.

Tribunál dále uvádí, že v rozhodnutí Lufthansa, přijatém dva týdny před napadeným rozhodnutím, které představuje kontext, ke kterému je třeba v projednávaném případě přihlídnout, Komise již zohlednila všechna opatření podpory poskytnuté ve prospěch společností patřících do skupiny Lufthansa, včetně společnosti AUA, jakož i jejich vzájemný vztah. V tomto ohledu Tribunál zdůrazňuje, že v rozhodnutí Lufthansa byla všechna dodatečně poskytnutá nebo plánovaná opatření podpory ve prospěch společností skupiny Lufthansa považována za omezená na minimum nezbytné k obnovení kapitálové struktury skupiny Lufthansa a k zajištění její životaschopnosti.

Tribunál mimoto připomíná, že vzhledem k tomu, že podpora poskytnutá jinými státy společností skupiny Lufthansa byla v závislosti na konkrétním případě odečtena buď z částky podpory, která je předmětem rozhodnutí Lufthansa, nebo od německé půjčky, Komise v uvedeném rozhodnutí vyloučila jakékoli riziko nadměrné kompenzace. Na základě mechanismu odpočtů, použitelného na všechna opatření přijatá ve prospěch uvedené skupiny, byla totiž podpora celkově poskytnutá Spolkovou republikou Německo ve prospěch celé skupiny Lufthansa snížena o podpory poskytnuté jinými státy té či oné společnosti uvedené skupiny, takže celková částka, kterou měla skupina k dispozici, zůstala stejná.

Konečně, pokud jde o kapitálovou injekci společnosti DLH, Tribunál potvrzuje, že i kdyby její částka měla pocházet z podpory, která je předmětem rozhodnutí Lufthansa, představovala každopádně podporu již povolenou na základě tohoto rozhodnutí.

S ohledem na všechny tyto poznámky Tribunál potvrzuje, že na rozdíl od toho, co tvrdí společnosti Ryanair a Laudamotion, Komise přezkoumala nejen všechna opatření podpory poskytnutá společností skupiny Lufthansa, ale rovněž jejich vzájemný vztah.

S ohledem na mechanismus odpočtů použitelný na všechna opatření přijatá ve prospěch skupiny Lufthansa Tribunál mimoto dospěl k závěru, že neexistuje žádné konkrétní riziko, že z dotčeného opatření poskytnutého společností AUA mohou mít prospěch rovněž jiné společnosti skupiny Lufthansa.

Tribunál rovněž odmítl argument vycházející z rizika, že by AUA mohla získat podporu od společnosti DLH, která jde nad rámec kapitálové injekce ve výši 150 milionů eur. V tomto ohledu Tribunál zaprvé poznamenává, že případný hypotetický převod dodatečných likvidních prostředků ze strany DLH ve prospěch společnosti AUA by v každém případě vycházel z opatření

podpory, které již Komise schválila, zejména podpory schválené rozhodnutím Lufthansa. Zadruhé zdůrazňuje, že německá půjčka a podpora, která je předmětem rozhodnutí Lufthansa, jsou založeny na čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU, takže nemají pokrývat tytéž způsobilé náklady, jako jsou náklady, jichž se týká dotčené opatření, které je zase založeno na čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU. Zavedený mechanismus odpočtu každopádně umožňuje v této souvislosti zabránit rovněž riziku nadměrné kompenzace.

Dále Tribunál upřesňuje, že v rozsahu, v němž rozdílné zacházení zavedené dotčeným opatřením mezi AUA a dalšími leteckými společnostmi působícími v Rakousku může být pokládáno za diskriminaci, bylo za okolností projednávané věci odůvodněné. Zejména s ohledem na zásadní úlohu, kterou má AUA pro letecké dopravní služby v Rakousku, je totiž rozdílné zacházení v její prospěch vhodné k nápravě škod, které tato společnost utrpěla z důvodu omezení cestování a jiných opatření proti šíření nákazy v souvislosti s pandemií COVID-19 a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.

Pokud jde o dodržování zásad volného pohybu služeb a svobody usazování, Tribunál připomíná, že volný pohyb služeb se jako takový nevztahuje na oblast dopravy, která podléhá zvláštnímu právnímu režimu. V tomto rámci Tribunál tvrdí, že žalobkyně každopádně neprokazují, v čem je výlučná povaha dotčeného opatření způsobilá je odradit od usazení se v Rakousku nebo od poskytování služeb z této země a do této země.

Podle Tribunálu se Komise nedopustila pochybení ani při posouzení přiměřenosti podpory, zejména při výpočtu škody, která se má nahradit a výše podpory. Pokud jde totiž o výpočet škody, která má být nahrazena, Komise správně zohlednila škody, ke kterým došlo v období předcházejícím odstavení flotily společnosti AUA, vzhledem k tomu, že tyto škody byly způsobeny zrušeními a přeprogramováními uloženými rakouskou vládou. Komise mimoto správně vypočetla náklady, kterým se předešlo, které měly být vyloučeny z hodnocení škod způsobených společností AUA pandemií. Navíc Komise nebyla povinna v rámci svého výpočtu této škody zohlednit škody vzniklé jiným leteckým společnostem. Pokud jde konečně o výpočet výše podpory, Tribunál potvrzuje, že Komise při posuzování přiměřenosti dotčeného opatření neopomenula zohlednit všechna opatření podpory, která mohla být poskytnuta skupině Lufthansa.